

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobce **J. R.**, zast. JUDr. Janou Hubenou, advokátkou, se sídlem v Praze 2, Vinohradská 343/6, proti žalované **České správě sociálního zabezpečení**, se sídlem v Praze 5, Křížová 25, o plný invalidní důchod, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 13. 7. 2004, č. j. 41 Ca 56/2000 – 108,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost se v části směřující proti výroku, jímž byla zamítnuta žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 26. 1. 2000, č. X, a proti výroku, jímž žádnému z účastníků nebylo přiznáno právo na náhradu nákladů řízení, **z a m í t á .**
- II.** Napadený rozsudek se ve výroku o povinnosti žalobce zaplatit České republice - Krajskému soudu v Ústí nad Labem částku 16 770 Kč, **z r u š u j e .**
- III.** Žádnému z účastníků **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení (dále jen „žalované“) ze dne 26. 1. 2000, č. X, byla zamítnuta žádost žalobce (dále jen „stěžovatele“) o plný invalidní důchod pro nesplnění podmínek ustanovení § 38 zákona č. 155/1995 Sb., s odůvodněním, že podle posudku lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení v Děčíně (dále jen „OSSZ“) ze dne 3. 1. 2000 není navrhovatel plně invalidní, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti pouze o 25 % a

nedosáhla tak nejméně 66 % vyžadovaných ustanovením § 39 zákona č. 155/1995 Sb. (o důchodovém pojištění) pro možnost uznání plné invalidity.

V opravném prostředku proti tomuto rozhodnutí stěžovatel namítal, že si nepodával žádost o plný invalidní důchod, ale pouze o částečný invalidní důchod, a dále uváděl, že s rozhodnutím nesouhlasí, neboť s ohledem na předcházející přezkumné řízení soudní vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 14 Ca 346/96, v němž kromě jiného mu bylo přiznáno 10ti procentní zvýšení horní hranice poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti ve smyslu § 6 odst. 4 vyhlášky č. 284/1995 Sb., by při nyní stanovené hodnotě poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti lékařem OSSZ (25 %) celková míra tohoto poklesu měla činit 35 %, a náležel by mu tudíž k datu vydání přezkoumávaného rozhodnutí alespoň částečný invalidní důchod. Stěžovatel popisoval dále svůj nepříznivý zdravotní stav a v jeho důsledku vzniklou tíživou finanční situaci a navrhoval, aby mu byl přiznán alespoň částečný invalidní důchod od roku 1997. Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze dne 22. 2. 2001, č. j. 41 Ca 56/2000 – 26, opravnému prostředku stěžovatele nevyhověl a přezkoumávané rozhodnutí ČSSZ potvrdil jako věcně správné a zákonu odpovídající. Vycházel přitom především z obsahu posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „PK MPSV“), pracoviště v Praze 2, ze dne 16. 1. 2000, a jeho doplnku ze dne 18. 12. 2000. Vzal jimi za prokázané, že zdravotní stav stěžovatele je dlouhodobě nepříznivý a je způsobem varixy žil dolních končetin, chronickou žilní insuficiencí dolních končetin – více vlevo, potrombotickým syndromem bez chronických recidivujících vředů. Druhé zdravotní postižení stěžovatele – občasné recidivy mikrobiálního ekzému podle názoru posudkové komise celkový posudkový závěr neovlivňuje. Uvedená komise s podrobným lékařským odůvodněním vysvětlila, z jakého důvodu zařazuje hlavní zdravotní postižení stěžovatele pod kapitolu IX., oddíl B, položky 7.2, přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., v tehdy platném znění, kde je stanoveno rozpětí možného poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti 15 – 25 %. Uvedla, že dominantní zdravotní postižení stěžovatele odůvodňuje volit dolní hranici tohoto hodnocení, ale po přihlédnutí k manuální profesi, kterou stěžovatel dříve vykonával, je třeba stanovit horní hranici tohoto rozpětí, t. j. 25 %. K dalšímu procentnímu zvýšení již nenalezla důvod. Pokud jde o pracovní omezení uvedla, že stěžovatel nebyl schopen těžké fyzické práce s dlouhým stáním a sezením, avšak byl schopen prací s využitím své kvalifikace (mechanizátor a řidič) především ve službách technickoadministrativního či dispečerského charakteru.

K odvolání stěžovatele proti tomuto rozsudku, v němž opakoval námitky uplatněné v opravném prostředku, zrušil odvolací soud, jímž byl podle tehdy platné právní úpravy dané občanským soudním řádem, jeho částí pátou, ustanovením § 250l a násl., Vrchní soud v Praze napadený rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Připomněl především význam posudků posudkových komisí Ministerstva práce a sociálních věcí pro přezkumné řízení soudní ve smyslu ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. (o organizaci a provádění sociálního zabezpečení) a z toho vyplývající požadavek na úplnost a přesvědčivost posudku s tím, že jedině posudek obsahující potřebné náležitosti z hlediska zákonné úpravy a obsahující náležitě odůvodnění posudkových závěrů takovému požadavku vyhovuje. K obsahu posudku posudkové komise MPSV s pracovištěm v Praze 2 pak uvedl, že některé tyto náležitosti nespĺňuje. Z provedeného dokazování zjistil totiž, že uvedená komise hodnotila jako rozhodující zdravotní postižení stěžovatele varixy žil dolních končetin - chronickou žilní insuficienci dolních končetin – vlevo potrombotický syndrom bez chronických recidivujících vředů, tedy stav odpovídající postižení uvedenému v kapitole IX., oddíl B, položka 7. 2, přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., v platném znění, kde je stanoveno rozpětí míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti ve výši

15 - 25 %. Připomněl, že pod touto položkou jsou uvedeny stavy postižení cév, a sice jedno nebo oboustranná postižení, se značnými obtížemi z městnání, často vícekrát v roce recidivujícími záněty žil a dermatitidami. Kromě tohoto zdravotního postižení však posudková komise posuzovala v dokumentaci uváděné občasné recidivy mikrobiálního ekzému, které blíže nehodnotila, a ve svém posudkovém závěru pouze uvedla, že nebyl důvod k procentnímu navyšování u stěžovatele zjištěného poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti. Uvedla, že dominantní zdravotní postižení stěžovatele odpovídá dolní hranici procentního rozmezí, a pouze s přihlédnutím ke stěžovatelem dříve vykonávaným manuálním profesím, bylo možno pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti hodnotit na horní hranici, t. j. maximálně možných 25 % a nebyl již důvod k dalšímu navyšování. Vrchní soud v Praze připomněl, že podle ustanovení § 6 odst. 3 vyhlášky č. 284/1995 Sb. je třeba, pokud žadatel o dávku trpí více zdravotními postiženími, určit to, které je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a procentní míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti stanovit podle něho, a to se zřetelem k závažnosti ostatních zdravotních postižení. Dovodil z toho, že dolní hranici procentuelního rozpětí, náležejícího k rozhodujícímu postižení posuzovaného, lze stanovit jen tehdy, pokud pojištěnec trpí jen tímto jediným zdravotním postižením; v případě, že se na jeho zdravotním stavu podílejí i další choroby podmiňující dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, byť s mírou poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti neodpovídající ani částečné invaliditě, je třeba v celkové míře poklesu tuto skutečnost zohlednit, a nelze pak volit dolní hranici v položce uvedeného rozpětí, která sama o sobě odpovídá nejméně závažné formě sem zařaditelného onemocnění. Uložil proto Krajskému soudu v Ústí nad Labem, aby požádal posudkovou komisi o doplňující posudek, jakým způsobem druhé postižení stěžovatele (občasné recidivy mikrobiálního ekzému) ovlivňují míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti stěžovatele, a pokud by dominantní zdravotní postižení s přihlédnutím k tomuto druhému onemocnění dosáhlo horní hranice ve zvolené položce uvedeného rozpětí, pak teprve, aby byla zvažována nad rámec této hodnoty možnost zvýšení o dalších až 10 procentních bodů s ohledem na předchozí výdělečnou činnost, dosažené vzdělání, zkušenosti, znalosti a schopnost rekvalifikace stěžovatele. Vrchní soud připomněl, že pokud by míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti této hranice nedosáhla, pak pro aplikaci ustanovení § 6 odst. 4 uvedené vyhlášky by nebylo zákonného podkladu, a že se stěžovatel tudíž mýlí, pokud je přesvědčen, že mu nárok na takové zvýšení náleží již proto, že mu byl v minulosti již přiznán (v roce 1996 v předchozím soudním řízení).

Krajský soud, řídě se pokyny soudu odvolacího, naznačeným směrem dokazování doplnil. Vyžádal si především další doplňující posudek PK MPSV v Praze 2, v němž uvedená komise za účasti posudkového lékaře, odborného internisty a odborného dermatologa, po zvážení veškeré zdravotní dokumentace stěžovatele, tedy nejen té, která se váže k datu vydání přezkoumávaného rozhodnutí stěžovatele, ale i zdravotní dokumentace z let následujících až do vydání posudku (19. 12. 2002), uvedla, že prostudováním veškeré této dokumentace a přešetřením zdravotního stavu stěžovatele při jednání komise bylo zjištěno, že postižení žilního systému dolních končetin je relativně kompenzováno, při používání kompresivních obvazů nejsou známky otoků, trofických změn a ulcerací. Pohyblivost a schopnost chůze není tímto postižením limitována. Kožní onemocnění - lupénka – poprvé zjištěné až několik měsíců po vydání napadeného rozhodnutí je po opakované ústavní léčbě relativně v klidu a stěžovatele zásadně neomezuje v možnosti pracovního uplatnění. Posudková komise uzavřela, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatele je stav po opakovaných žilních zánětech dolních končetin, t. č. s průchodným hlubokým žilním systémem, bez známek akutní či proběhlé trombózy, ale s výrazným safenofemorálním a safenopopliteálním refluxem oboustranně.

Podřadila toto zdravotní postižení nadále podpoložku č. 7.2, kapitoly IX., oddílu B, přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., ve znění platném v době vydání napadeného rozhodnutí (t. j. ve znění vyhlášky č. 157/1997 Sb.) a rámci tam definovaného rozmezí poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti (15 – 25 %) volila střed tohoto rozpětí, t. j. 20 %, a to vzhledem k tomu, že sice jde o oboustranné postižení, které bez kompresivních obvazů by pravděpodobně vedlo k projevům městnání, ale u něhož nejsou přítomny recidivující záněty žil ani dermatitidy (mikrobiální ekzém). Další kožní onemocnění – lupénka – jednak zásadnějším způsobem pracovní uplatnění stěžovatele neomezuje, a navíc je dokládáno až po datu vydání napadeného rozhodnutí žalované. Posudková komise setrvala tudíž na závěrech svého původního posudku, že navrhovatel nesplňuje podmínky ani částečné invalidity.

K žádosti stěžovatele, který pokládal doplňující posudek za irelevantní především proto, že jím byl zhodnocen zdravotní stav k datu 18. 12. 2002 a nebyl porovnán se zdravotním stavem v době podání žádosti o plný invalidní důchod, pokládal Krajský soud v Ústí nad Labem za potřebné doplnit řízení dalším znaleckým posudkem z oboru zdravotnictví – pracovního lékařství, jehož vypracováním pověřil Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví – Katedru posudkového lékařství v Praze 10, Ruská 85 (dále též „IPVZ“). Uvedený znalecký kolektiv ve složení MUDr. J. B. a MUDr. M. B. – posudkoví lékaři a MUDr. E. B. – internistka, po prostudování podkladové dokumentace označil za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stav po opakovaných žilních zánětech dolních končetin v letech 1994 – 1997 s průchodným hlubokým žilním systémem, bez známek akutní či proběhlé trombózy na sonografickém vyšetření, ale s výrazným oboustranným refluxem safenofemorálním a selenopopliteálním. Uvedl, že od roku 1997 nejsou a nebyly přítomny recidivující záněty žil, ani jejich komplikace ve smyslu zánětu kůže, jak vyžadovala tehdy platná právní úprava - položka 7.2, kapitoly IX., oddíl B příslušné vyhlášky. Další kožní onemocnění (lupénka) zásadním způsobem možnost pracovního uplatnění stěžovatele neomezovalo a navíc bylo zjištěno až po datu vydání napadeného rozhodnutí. Znalecký kolektiv se shodl s posudkovou komisí v tom, že postižení žilního systému je delší dobu kompenzováno při používání kompresní léčby, nejsou přítomny otoky ani známky trofických změn nebo ulcerací. Tomuto zdravotnímu postižení odpovídá stav uvedený v kapitole IX., oddíl B, položka 7. 2, přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., v tehdy platném znění, s mírou poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti ve výši 25 %, přičemž druhé postižení stěžovatele – občasné recidivy mikrobiálního ekzému – nebylo významné, a navíc bylo dokumentováno naposledy v roce 1996. Nově zjištěná lupénka je z hlediska hodnocení z důvodů výše již uvedených bezvýznamná. Znalecký kolektiv však zdůraznil, že s platností od 1. 4. 2000, tedy po datu vydání napadeného rozhodnutí (26. 1. 2000), došlo vyhláškou č. 40/2000 Sb. k novelizaci vyhlášky č. 284/1996 Sb. tak, že posudková kritéria uvedená v již zmíněné položce 7.2, kapitoly IX., oddílu B, týkající se křečových žil, byla doplněna a upřesněna. Za posudkově významné nově vyhláška považuje i regurgitaci na hlubokých žilách, zmenšenou výkonnost žilních pumpy, nebo značné snížení odtoku krve. Znalecký kolektiv uvedl, že křečové žíly jsou nálezem celoživotním, léčebně jen málo ovlivnitelným, když i po úspěšné operaci může dojít k recidivě. Chronická žilní insuficience se vyvíjí v čase a rozhodující je právě porucha odtoku krve z dolních končetin. Ta je u stěžovatele přítomna a je popisována jako výrazný reflux, jak vyplývá z odborného vyšetření vyžádaného posudkovou komisí. Jednalo by se podle odborníka (MUDr. Ch., Csc. z cévní ambulance II. interní kliniky VFN v Praze 2 v nález ze dne 23. 10. 2002) o možnost zařazení onemocnění pod položku 7.3, oddílu B, kapitoly IX., kde je dolní hranice míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti 40 %. Znalecký kolektiv však současně uvedl, že s tímto závěrem se nelze ztotožnit, neboť toto stádium se vyznačuje přítomností

bércových věřdů, ty však nebyly u stěžovatele dokumentovány. Tento stav by rovněž podle nové právní úpravy podmiňoval sám o sobě přiznání horní hranice v položce 7.2 uvedeného rozpětí, t. j. 25 % s možností navýšení pro další onemocnění a dosavadní výkon dělnických profesí.

Krajský soud v Ústí nad Labem po takto doplněném dokazování a zhodnocení jeho výsledků rozsudkem ze dne 13. 7. 2004, č. j. 41 Ca 56/2000 – 108, opět neshledal opravný prostředek (žalobu) důvodnou, a proto ji podle ustanovení § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), zamítl. Ve shodě se závěry všech v řízení provedených posudků (dvou institucí) dovedil, že k datu vydání přezkoumávaného rozhodnutí (26. 1. 2000) nebyl stěžovatel plně invalidní podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, a nebyl dokonce ani částečně invalidní podle § 44 odst. 1 a 2 téhož zákona, neboť míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nečinila ani 33 % potřebných pro částečnou invaliditu, natož pak 66 % potřebných pro invaliditu plnou, přičemž u stěžovatele nešlo o schopnost vykonávat pro zdravotní postižení soustavnou výdělečnou činnost jen za zcela mimořádných podmínek ve smyslu přílohy č. 3 k vyhlášce č. 284/1995 Sb. (podmiňující invaliditu plnou), ani dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav neztěžoval stěžovateli obecné životní podmínky ve smyslu přílohy č. 4 k téže vyhlášce (podmiňující invaliditu částečnou). Soud označil za přesvědčivé takřka shodné hodnocení míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti jak posudkem PK MPSV, tak i posudkem katedry posudkového lékařství IPVZ, včetně úvah o nesplnění podmínek pro další zvýšení ve smyslu § 6 odst. 3 věty druhé a odst. 4 vyhlášky č. 284/1995 Sb. Soud neprovedl stěžovatelem navržený důkaz výsledkem praktického lékaře žalobce MUDr. P. s odůvodněním, že určení existence dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a posouzení pracovního potenciálu náleží posudkovým lékařům a nikoliv odbornému lékaři z kteréhokoliv oboru medicíny, s výjimkou znalce z oboru posudkového lékařství. Mezi znaleckým kolektivem IPVZ a posudkovou komisí byla shledána plná shoda, jak ve stanovení invalidizujícího onemocnění, tak i v jeho zařazení pod příslušnou položku přílohy č. 2 k uvedené vyhlášce. Soud dále konstatoval, že v průběhu řízení došlo sice ke změně zákonné úpravy přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., a to vyhláškou č. 40/2000 k datu 1. 4. 2000, která poněkud pozměnila posudková kritéria i v položce 7.2, oddílu B, kapitoly IX., týkající se křečových žil, nicméně tato úprava zůstává pro posouzení dané věci bezvýznamnou, neboť pro její posouzení je rozhodný stav a právní úprava v době, kdy bylo napadené rozhodnutí správního orgánu vydáno.

Pokud jde o náklady řízení, uložil soud stěžovateli, jakožto neúspěšnému účastníku v řízení před krajským soudem, aby ve smyslu § 60 odst. 4 s. ř. s. nahradil státu jím zálohované náklady vynaložené na zaplacení odměny znaleckého posudku ve výši 16 770 Kč, jehož vypracování žalobce navrhl. Soud neshledal na straně žalobce důvody pro osvobození od soudních poplatků, které by jej opravňovaly tuto povinnost stěžovateli neuložit. Tento závěr soud odůvodnil tím, že stěžovatel je v řádném pracovním poměru, kde dociluje pravidelného příjmu, nemá vyživovací povinnost k dětem (děti má již zabezpečeny), a je spoluvlastníkem nemovitosti, kterou užívá.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel včas kasační stížnost, a to jak do výroku o zamítnutí žaloby, tak i do souvisejících výroků o nákladech řízení. V ní se dovolával důvodu kasační stížnosti uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) a písm. b) s. ř. s., a navrhoval, aby rozsudek krajského soudu byl zrušen a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

V doplňku kasační stížnosti pak ještě důvody jejího podání rozšířil o důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. d), jímž je jiná vada řízení před soudem spočívající v porušení ustanovení soudního řádu správního. Připomněl ustanovení § 49 odst. 1 s. ř. s., podle něhož je třeba, aby jednání bylo nařízeno tak, aby účastníci měli k přípravě na ně alespoň 10 pracovních dnů. V daném případě však tato lhůta krajským soudem v Ústí nad Labem dodržena nebyla, neboť předvolání k jednání, nařízenému na 13. 7. 2004, převzala zástupkyně žalobce dne 7. 7. 2004; vzhledem k tomu, že dny 10. a 11. 7. 2004 nebyly pracovními dny, byly tak poskytnuty stěžovateli k přípravě jednání pouze 3 pracovní dny, a to 8., 9. a 12. 7. 2004. Tímto postupem došlo k vadě řízení a soud nemohl věc projednat a skončit ji vyhlášením rozsudku. Dále stěžovatel – s odkazem na ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. – vytýká krajskému soudu nesprávné právní posouzení věci, pokud dospěl k závěru, že míra poklesu jeho schopnosti soustavné výdělečné činnosti dosahuje pouhých 25 % a stěžovatel z tohoto důvodu nesplňuje podmínky pro přiznání alespoň částečného invalidního důchodu. Poukazuje na ustanovení § 6 odst. 4 vyhlášky č. 284/1995 Sb. s tím, že samotná míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti odpovídající dominantnímu zdravotnímu postižení odpovídá horní hranici v položce č. 7. 2, přílohy č. 2 k uvedené vyhlášce, a mělo by tudíž následovat 10ti procentní zvýšení s ohledem na předchozí výdělečné činnosti stěžovatele, eventuelně v důsledku působení více příčin dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Znovu poukazuje na rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem č. j. 14 Ca 346/96 – 67 ze dne 6. 5. 1999, potvrzený rozsudkem Vrchního soudu v Praze č. j. 2 Cao 155/99 – 84 ze dne 28. 9. 1999, v nichž byl závěr o tomto zvýšení (provedený posudkovými orgány) potvrzen. Vytýká krajskému soudu též přehlédnutí, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, neměla oporu ve spisech, byla s nimi v rozporu (dovolává se tudíž též důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b/ s. ř. s.) a má za to, že i z tohoto důvodu mělo být napadené rozhodnutí žalované zrušeno.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek z hledisek uvedených v § 109 s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná s výjimkou třetí části výroku, v níž krajský soud uložil stěžovateli povinnost nahradit státu – České republice na nákladech řízení jím zálohovaných částku 16 770 Kč. Podle uvedeného ustanovení rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání. Je přitom vázán rozsahem kasační stížnosti, což neplatí, je-li na napadeném výroku závislý výrok, který napaden nebyl, nebo, je-li rozhodnutí správního orgánu nicotné. Nejvyšší správní soud je vázán též důvody kasační stížnosti, což neplatí tehdy, bylo-li řízení před soudem zmatečné (§ 103 odst. 1 písm. c/ s. ř. s.), nebo bylo-li zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, a nebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné (§ 103 odst. 1 písm. d/ s. ř. s.), jakož i v případě, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné. Ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí Nejvyšší správní soud nepřihlíží.

V projednávané věci je Nejvyšší správní soud vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti, neboť řízení před krajským soudem, ani jeho rozhodnutí, není zatíženo žádným z pochybení, na něž citované ustanovení § 109 odst. 3 s. ř. s. pamatuje. Nejvyšší správní soud přitom zkoumal, zda řízení nebylo zmatečné (§ 103 odst. 1 písm. c/ s. ř. s.), a především se dále zabýval tím, s ohledem na námitky stěžovatele v kasační stížnosti, zda nebylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Žádné takto závažné nedostatky nezjistil. Z obsahu spisu je totiž zřejmé, že soud rozhodoval za splnění všech podmínek a předpokladů řízení, soustředil v řízení veškeré skutkové podklady pro potřeby právního posouzení a ve věci nařídil jednání, k němuž stěžovatele i jeho právní

zástupkyni předvolal. Lze souhlasit se stěžovatelem, že při předvolání k jednání Krajský soud v Ústí nad Labem nedodržel lhůtu uvedenou v § 49 s. ř. s. tak, aby účastníci měli k přípravě na jednání alespoň 10 pracovních dnů. S přihlédnutím k tomu, že znalecký posudek IPVZ v Praze byl podle obsahu spisu doručen právní zástupkyni stěžovatele již dne 20. 5. 2004, tedy přibližně 6 týdnů před nařízeným jednáním (13. 7. 2004), přičemž vzhledem k procesnímu postoji stěžovatele byla příprava jednání soustředěna na vyvrácení pro něho z hlediska uplatněného nároku nepříznivých závěrů tohoto posudku, jakož i vzhledem k tomu, že tuto námitku zástupkyně stěžovatele při jednání nevniesla a nepožádala o jeho odročení (ačkoli tak učinit mohla a měla, pokud nedodržením lhůty pocítovala jeho újmu na kvalitě přípravy k jednání), nelze postup soudu označit za takovou vadu řízení, která by měla za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Především absence naposledy uvedené podmínky vede Nejvyšší správní soud k závěru o nedůvodnosti této části kasační stížnosti ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Ve vztahu k posouzení věci samé se stěžovatel dovolává stížnostního důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. K tomu nutno uvést, že nesprávné posouzení právní otázky spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen. Taková pochybení v rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem Nejvyšší správní soud neshledal. Po provedení důkazů dalším doplňujícím posudkem posudkové komise MPSV ze dne 19. 12. 2002, jakož i posudku znaleckého kolektivu – katedry posudkového lékařství IPVZ lze konstatovat, že skutkový stav věci byl zjištěn úplně a byl na něj Krajským soudem v Ústí nad Labem aplikován správný právní názor, t. j. uvedený soud posoudil podmínky stěžovatelova nároku na plný invalidní důchod podle ustanovení § 39 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, jakož i vyhlášky č. 284/1995 Sb. a příloh č. 2 a 3 k téže vyhlášce. Posoudil je dokonce též i podle ustanovení § 44 odst. 1 a 2 téhož zákona, t. j. zabýval se zjištěním, zda stěžovatel není alespoň částečně invalidní (i když žádost podal stěžovatel o plný invalidní důchod), a to především s ohledem na ustanovení § 86 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb., podle něhož platí, že pokud orgán rozhodující o přiznání plného invalidního důchodu v průběhu řízení zjistí, že pojištěnec je alespoň částečně invalidní, rozhodne o přiznání částečného invalidního důchodu.

Nejvyšší správní soud v této souvislosti zdůrazňuje, že rozhodnutí o nároku na invalidní (částečný invalidní) důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení. V přezkumném soudním řízení ve věcech důchodového pojištění je k takovému posouzení povolána ze zákona (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., v platném znění) posudková komise MPSV, a to nejen k celkovému přezkoumání zdravotního stavu a vymezení dochované pracovní schopnosti pojištěnce, nýbrž i k zaujetí posudkových závěrů o invaliditě (částečné invaliditě), jejím vzniku, dalším trvání či zániku, třebaže jde při rozhodování o těchto nárocích především o pojmy právní. Posudek uvedené komise soud sice hodnotí jako kterýkoliv jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., nicméně nevzbuzuje-li takový posudek (posudky) z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti žádnou pochybnost, a nejsou-li v řízení zjišťovány a prokazovány jiné skutečnosti, jimiž by správnost posudku (posudků) byla zpochybňována, je zpravidla důkazem stěžejním. Přitom zdravotní stav a pracovní schopnost účastníka je třeba hodnotit k datu vydání přezkoumávaného rozhodnutí.

Ve shodě s přesvědčením Krajského soudu v Ústí nad Labem pokládá i Nejvyšší správní soud po doplnění dokazování dalším posudkem Posudkové komise MPSV v Praze 2 a posudkem katedry posudkového lékařství IPVZ, shodné závěry obou orgánů za zcela úplné a do té míry přesvědčivé, že jimi bylo spolehlivě prokázáno, že navrhovatel k datu vydání přezkoumávaného rozhodnutí podmínky plné invalidity ve smyslu ustanovení § 39 zákona č. 155/1995 Sb. nesplňoval, a nesplňoval ani podmínky invalidity částečné ve smyslu ustanovení § 44 odst. 1 a 2 téhož zákona. Posudkové orgány předně zpracovaly posudky v řádném složení, za účasti lékařů specialistů podle povahy stěžovatelova dominantního postižení, po studiu a vyhodnocení veškeré zdravotní dokumentace a lékařských nálezů nejen z doby bezprostředně před vydáním přezkoumávaného rozhodnutí, ale i lékařských nálezů novějších, jichž se stěžovatel dovolával. V posudkové komisi byl stěžovatelův zdravotní stav orientačně přešetřen odborným internistou a odborným dermatologem za přítomnosti posudkového lékaře. O správnosti zjištěné souhrnné klinické diagnózy stěžovatelova onemocnění není tudíž žádných pochyb, a jak posudková komise MPSV, tak i katedra posudkového lékařství IPVZ z ní při zaujetí svých posudkových závěrů důsledně vycházely. V posudcích shodně zdůraznily, že v celkovém dlouhodobě nepříznivém zdravotního stavu dominuje u stěžovatele stav po opakovaných žilních zánětech dolních končetin, t. č. s průchodným hlubokým žilním systémem, bez známek akutní či proběhlé trombózy, ale s výrazným safenofemorálním a safenopopliteálním refluxem oboustranně. Oba posudkové orgány podřadily toto zdravotní postižení pod položku č. 7. 2, kapitoly IX., oddílu B, přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., ve znění platném v době vydání přezkoumávaného rozhodnutí žalované (26. 1. 2000). Posudková komise MPSV ze zde uvedeného rozpětí poklesu schopnosti soustavné výtělečné činnosti (15 – 25 %) volila střed, t. j. 20 %, a to vzhledem k tomu, že jde o oboustranné postižení, které je nutno udržovat kompresivními obvazy, ale u něhož nejsou přítomny recidivující záněty žil ani dermatitidy. Tím podle názoru Nejvyššího správního soudu odstranila pochybnosti, které vedly Vrchní soud v Praze ke zrušení předchozího rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem, neboť zvážila nakolik je posudkově významná zjišťovaná dermatitida. Pokud pak posudková komise z možného rozpětí poklesu uvedené schopnosti volila střed, neměla již důvod k dalšímu navýšení, které přichází v úvahu jen nad horní hranici v příslušné položce uvedeného rozpětí. Znalecký kolektiv IPVZ se od tohoto posouzení odchýlil pouze potud, že v případě stěžovatele stanovil horní hranici v položce uvedeného rozpětí, t. j. 25 % s tím, že pro další zvýšení ve smyslu § 6 odst. 4 neshledává důvod, neboť občasné recidivy mikrobiálního ekzému nebyly významné, a navíc byly dokumentovány naposledy v roce 1996. Uvedl, že od roku 1997 nejsou a nebyly přítomny u stěžovatele recidivující záněty žil, ani jejich komplikace ve smyslu zánětu kůže, jak by pro možné zvýšení vyžadovala tehdy platná právní úprava. Další kožní onemocnění (lupénka) zásadním způsobem přitom možnost pracovního uplatnění stěžovatele neomezuje, a navíc toto onemocnění bylo zjištěno až po datu vydání napadeného rozhodnutí. Uvedený znalecký kolektiv neshledal ani jiné důvody pro možné zvýšení stanovené hodnoty poklesu schopnosti soustavné výtělečné činnosti stěžovatele. Jeho úvahy o možném jiném hodnocení stěžovatelova postižení tak, jak jsou podchyceny v předchozí části tohoto rozsudku se pak vztahují až k době po vydání vyhlášky č. 40/2000 Sb., a Nejvyšší správní soud se proto shoduje s Krajským soudem v Ústí nad Labem v tom, že zde stanovená kritéria jsou pro posouzení věci bezpředmětná, a navíc závěr posudku IPVZ není ani v tomto směru jednoznačný, neboť možnost podřazení pod položku 7.3. příslušného oddílu (kde dolní hranice poklesu schopnosti soustavné výtělečné činnosti je 40 %) posudek vylučuje pro nepřítomnost bércových vředů u stěžovatele.

Jestliže tedy podle přesvědčivých posudkových závěrů posudkové komise MPSV, podpořených závěry posudku IPVZ, nedosahuje procentní míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti stěžovatele 66 % a zjištěný zdravotní stav jej nečiní schopným vykonávat pro zdravotní postižení soustavnou výdělečnou činnost jen za zcela mimořádných podmínek ve smyslu přílohy č. 3 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., lze uzavřít, že žalovaná nepochybila, když žádost stěžovatele o plný invalidní důchod zamítla. Je zjevné, že stěžovatel k datu vydání rozhodnutí žalované nesplňoval ani podmínky invalidity částečné ve smyslu § 44 odst. 1 a 2 zákona o důchodovém pojištění, a nebylo tudíž důvodu, aby žalované bylo uloženo takový důchod stěžovateli přiznat. Skutková podstata, z níž správní orgán vycházel při svém rozhodování, nebyla s těmito závěry v rozporu, a proto ani důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. nebyl shledán opodstatněným.

Krajský soud v Ústí nad Labem se tudíž nedopustil nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem ve vztahu k věci samé, jak předpokládá ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a nelze mu vytýkat pochybení podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Jinak tomu ovšem je ve vztahu k souvisejícímu výroku, jímž uvedený soud uložil stěžovateli nahradit státu – Krajskému soudu v Ústí nad Labem na nákladech řízení jím zálohovaných částku 16 770 Kč, vycházející z ustanovení § 60 odst. 4 s. ř. s. S tímto posouzením otázky nákladů řízení se Nejvyšší správní soud neztotožňuje. Podle ustanovení § 60 odst. 4 má stát proti neúspěšnému účastníkovi právo na náhradu nákladů řízení, které platil, není-li tento účastník osvobozen od soudních poplatků. Krajský soud se tudíž správně zabýval otázkou, zda u stěžovatele jsou splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků ve smyslu ustanovení § 35 odst. 7 s. ř. s. či nikoliv. Dospěl k závěru, že na straně stěžovatele podmínky pro osvobození od soudních poplatků nejsou. Nejvyšší správní soud je však opačného názoru, neboť z obsahu spisu, zejména dokladů předložených stěžovatelem, vyplývá, že tento je sice v pracovním poměru a nemá již žádnou vyživovací povinnost, ale jeho příjem dosahuje jen částky 5739 Kč. Byť je stěžovatel spoluvlastníkem nemovitosti (s manželkou) a lze předpokládat, že tím jsou jeho finanční náklady na bydlení poněkud sníženy, pak i po odečtení nezbytných životních nákladů nelze uzavřít, že by stěžovatel disponoval takovou finanční částkou, která by opravňovala závěr o nesplnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků. Nejvyšší správní soud vzal v úvahu též výši částky, kterou by byl stěžovatel povinen uhradit, jakož i nepříznivý zdravotní stav stěžovatele. Proto v této části výroku shledal kasační stížnost důvodnou a v tomto rozsahu bez dalšího, za použití ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s., napadený rozsudek zrušil.

Protože v ostatních výrocích, t. j. ve výroku, jímž byla zamítnuta žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 26. 1. 2000, č. X, jakož i ve výroku, jímž žádnému z účastníků nebylo přiznáno právo na náhradu nákladů řízení, nebyla kasační stížnost shledána důvodnou, Nejvyšší správní soud ji v tomto rozsahu zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. (za použití § 120 téhož zákona). Protože stěžovatel byl v řízení neúspěšný a žalovaný nemá na náhradu nákladů řízení právo ve smyslu § 60 odst. 2 s. ř. s., bylo rozhodnuto tak, že žádnému z účastníků se nepřiznává náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. srpna 2005

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu